18/02/2020

Митрополит волоколамски Иларион: У шта верују хришћани

У крипти Спомен-храма Светог Саве представљена књига У шта верују хришћани Митрополита волоколамског Илариона (Алфејева)

Савремени катихизис исписан на три стотине страница (са фотографијама) и у 66 целина под насловом У шта верују православни хришћани, аутора Митрополита волоколамског Илариона у издању Подворја Српске Патријаршије у Москви и издавачке куће „Православац“ из Шапца, представљен је 17. фебруара 2020. године у крипти храма Светог Саве на Врачару. Књигу је превео Епископ моравички Антоније.

О катихизису Митрополита волоколамског др Илариона, председника Одељења за спољне црквене послове Московске Патријаршије, који једноставном методом и савременим језиком дозиђује јеванђељски и светоотачки темељ православне вере, говорили су: Епископ бачки др Иринеј, доцент Православног богословског факултета Универзитета у Београду јерej

др Зоран Деврња, као и аутор. Био је то јединствен празник књиге, речи и богословске мисли.

Интелектуалној позорности представљена је књига уваженог госта и искреног пријатеља српског народа, митрополита Илариона, који је ових дана у братској посети Његовој Светости Патријарху српском Иринеју и Српској Православној Цркви.

„Доласком у нашу средину Високопреосвећени Митрополит г. Иларион није само гост, већ је на известан начин и домаћин, будући да је носилац почасног доктората највеће и најрепрезентативније високообразовне и научне институције, Универзитета у Београду, на предлог Наставничког већа Православног богословског факултета као највише образовне институције наше помесне Цркве. У том смислу, увек када посећујете, драги Владико, Србију и Београд, и када долазите на наш Факултет, на наш Универзитет и у посету нашој Цркви, Ви долазите својима, у своју кућу, где целосно припадате својим обимним и високореферентним и највише вреднованим богословским и научним стваралаштвом," казао је доцент др Зоран Деврња и додао:

„Књига У шта верују хришћани представља успешан покушај нашег Митрополита да своју далеко обимнију и садржајнију студију из области догматског богословља у форми сажетих објашњења, тема и питања који искрсавају у свакодневном духовном искуству верујућих, учини доступном и терминолошки појмовном приступачном и разумљивом сваком модерном, просечно верујућем, члану Цркве како у Русији тако и у Србији или било којој савременој држави и савременом друштву данас."

Књига има карактер поступног приручника намењеног сваком ко је заинтересован да се упозна са темељним истинама хришћанског веровања и облицима живљења по тој вери, следи логику откривењске хронологије.

Епископ бачки г. Иринеј је у надахнутом слову о самом госту, митрополиту Илариону, који је многе своје богословске теме уз све своје обавезе на задивљујући начин обрадио и приказао, изучио и објавио, али на начин који је за нас данас једини могући и спасоносни, казивао о његовој књизи У шта верују хришћани.

„Ми морамо бити, ако желимо спасење себи и свету, верни светом предању, али то не значи ни у ком случају одустати од богословског истраживања и знања," казао је Преосвећени Владика и додао: „С друге стране, имамо

искушење тзв. научне теологије. То је један нови, хибридни плод, нажалост, присутан и овде код нас у овом граду, нажалост и код нас на Богословском факултету, где се сматра да је богословље делатност интелектуална, научна и истраживачка, да је за њега надлежан Универзитет, а не Црква. Заборавља се да богословља нема без и ван Цркве, и не само то (пошто ће сутра наш гост на нашем Факултету о томе говорити) – нема га без личног и саборног опита…“

„Ми сада имамо проблем да велики број људи чезне за Христом, чезне за Богом, чезне за Истином Божјом, осећа да му је живот празан без Бога, али не зна како да се сретне са живим Богом. Да би се то десило, неопходна је поучна реч Цркве, неопходна је потврда Јеванђеља, јер и у време када је Господ Христос био на земљи, није било довољно што је Он као личност Богочовечанска сведочио о себи и што је о Њему сведочио истовремено Отац небески, Дух Свети и пророци Старога завета, него је било неопходно да и Његови ученици, Апостоли, сведоче о Њему. То је неопходно и данас. И ми данас, какви год да смо слаби, маловерни, морамо бити апостоли Христови у малом“, казао је Владика бачки Иринеј.

О катихизису митрополита Илариона може се рећи да је свесни и својеврсни дијалог са образованим савременим младим човеком који је свесно и несвесно жедан и гладан Бога, и зато наслов књиге У шта верују хришћани нуди одговор на питање У кога верују хришћани.

„Катихизис митрополита Илариона, сажет и разумљив, истовремено аутентичан, неће бити недоступан само неком најједноставнијем нашем вернику; биће много драгоценији нашем образованом, али још увек до хришћанства недораслом младом човеку“, истакао је владика Иринеј.

Слово митрополита Илариона

Ваша Преосвештенства, драги оци и драга браћо и сестре. Пре свега хтео бих да изразим искрену радост што сам по благослову Патријарха московског и све Русије г. Кирила и на позив Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја имао могућност да опет посетим мом срцу драгу српску земљу.

Пре почетка ове презентације књиге имао сам могућност да врло детаљно погледам ток радова у горњем делу храму, где се наши изванредни мајстори, мозаичари из Русије, труде да украсе куполу храма. Имао сам могућност да се на грађевинарском лифту подигнем скроз до горе до врха, одакле сам видео куполу, поткуполни простор, пандатифе. Више пута сам у животу имао

прилике да учествујем и у живописању храмова и рестаурацији храмова, и трудио сам се да увек искористим могућност да лифтом одем скроз до горе, јер кад буду уклоњене скеле, оно што је горе можете да видите једино одоздо. Тако нећете видети с којом брижљивошћу су мозаичари стављали сваки камичак да он по величини и по боји одговара својим суседним каменчићима. И сетио сам се како смо започињали овај пројекат, како је било тешко у почетку наћи мајсторе који би остварили овај грандиозни пројекат и средства за његову реализацију. И да будем искрен, када смо започињали, мислио сам да ће овај пројекат да траје 30 година. Али сад сам видео да мозаичарски радови у великој мери иду ка завршници. И веома ме је обрадовало то што ћемо врло брзо видети овај велелепни храм благоустројен и благоукрашен не само споља него и изнутра. И то ће бити не само изузетни споменик хришћанског грађевинарства и архитектуре, него и хришћанске ликовне уметности. Сагрђен у славу Божју, он ће сваком да говори у славу Божју. И јако сам срећан што Руска Црква и руска држава дају свој допринос украшавању овог величанственог храма. И срећан сам што имам ту част да учествујем у овом пројекту.

Данас Српска Православна Црква пролази кроз период тешких искушења. И та искушења су задесила Српску Православну Цркву у суседној земљи, у Црној Гори. Данас се у Црној Гори понавља прича која се пре годину дана дешавала у Украјини. У Украјини је тадашњи председник одлучио да створи нову цркву. Он је умислио да лично може да створи Цркву и да ће му стварање нове Цркве независно од Руске Православне Цркве помоћи у предизборној трци. Међутим, у својој предизборној трци је претрпео жесток пораз. Али успео је да својом делатношћу много оштети Цркву. Данас се нешто слично догађа у Црној Гори, где су власти усвојиле дискриминаторски закон који омогућује да се цркве (богослужбени објекти) одузимају од канонске Српске Цркве и дају коме било. Власт се окренула против свог народа и народ је изашао на улице. И ми видимо у Црној Гори на хиљаде и десетине хиљада људи који излазе на улице да подрже своју Цркву.

Хтео бих све вас да уверим да ће у овој светој племенитој борби Руска Православна Црква бити уз Српску Православну Цркву. И хтео бих свима вама да пожелим да се што пре заврши овај тешки налет искушења која захвата Православну Цркву у различитим земљама. Прво су та искушења почела на канонском простору Руске Православне Цркве, а сада су прешла на канонски простор Српске Православне Цркве. Властодршци покушавају да управљају Црквом и да стварају Цркву по свом нахођењу. Али Цркву је створио сам Господ Бог. А чувар Цркве је црквени народ. Управо је тај народ данас изашао

на улице.

Нећу много говорити о овој књизи пошто је проф. Зоран Деврња врло детаљно изложио њену садржину, на чему сам му ја веома захвалан, а мој драги сабрат владика Иринеј је изложио којој врсти читалаца ова књига може бити занимљива.

Хтео бих да захвалим владици Антонију, представнику Српске Православне Цркве при Московској Патријаршији, који је иницирао издање ове књиге на српском језику и лично је превео. Књига је написана за широку круг читалаца, а не само за стручњаке у области богословије.

Написао сам више књига великог обима који су намењене управо богословима. Али увек кад се латим писања књиге, увек се трудим да пре свега одговорим на нека питања сам себи. И никад не записујем на папиру оне мисли које нисам до краја разјаснио. Трудим се да и на најсложенија богословска питања говорим максимално једноставно. У овој књизи дотичем се основних богословских истина на којима се темељи православно богословље. Када обичном човеку говориш о догматима, он мисли да је то нешто круто, залеђено, нешто што је од њега далеко. А ја се трудим да у својој књизи покажем да су догмати оно на чему се темељи Црква. Слично као што се купола у овом издању темељи на овим стубовима. А спомен-храм Светог Саве почива на темељу који у укопан дубоко у земљу. Исто тако Црква почива на догматима. Они могу бити не претерано приметни, али ако се губи тај догматски темељ, онда се читаво здање руши. И човек који се не разуме најбоље у догмате, тешко може да схвати зашто постоји Црква и на чему се држи.

Наше православно богослужење је цело испуњено догматским истинама. Када служимо у храму свету Литургију или јутарње или вечерње богослужење, богослужбени текстови су препуни догматских истина. И ако се не познају и не воле догмати, онда је веома тешко разумети и волети православно богослужење. Али како ја то казујем у својој књизи, сами догмати нису некакви изуми богослова. Догмати се нису рађали у главама некаквих професора који су седели за столом са пером или оловком у руци, или за компјутерима – догмати су оно што је испочетка положено у сам темељ и у само срце Цркве. Задатак богослова свих епоха био је да те догмате формулишу и пренесу другима на језик који је њима приступачан. И веома често су Оци Цркве формулисали догматске истине као одговор на јереси који су се појављивале. Навешћу само један пример, а њих има много. У 4. и 5. веку много се дискутовало о томе како се у Господу Исусу Христу

сједињује божанска и човечанска природа. И онда је један од богослова 4. века по имену Аполинарије измислио следећу теорију: да је Исус Христос имао људско тело, а да су његова душа и ум били божански. И, наизглед, шта је лоше у таквом објашњењу?

Али оштар богословски ум Светог Григорија Богослова је у томе препознао опасну заблуду. Рекао је: како то, ако Господ Исус Христос није имао људски ум и људску душу, како је онда дошло до спасења човека. И он је формулисао принцип који је ушао у основу свеправославне христологије и целог православног учења о спасењу: оно што није преузето, то није исцељено. Ако је Господ Исус Христос преузео од нас људско тело, а његова душа, дух и ум су остали божански, значи да је само наше тело спасено. Не, каже Свети Григорије Богослов, он је преузео целу људску природу, и дух и душу и тело.

А зашто је то за нас важно? Зато што је он преузео на себе наше људско тело, наш ум и нашу душу. Тај догмат се директно односи на наше лично спасење и на нашу личну судбину у вечности. Навео сам само један пример, а њих има јако много. И није то тако лако све објаснити савременом човеку, јер савремени човек живи о другим појмовима и размишља о другим категоријама. Зато је задатак савременог богослова да свете древне истине које су формулисане на древном језику пренесе савременом човеку. И треба пренети то тако да савремени човек не само то разуме, него да га то прожме и да то заволи.

Дубоко сам убеђен да православно богословље треба да буде не само исправно, него и надахнуто. И хтео бих преко ове књиге да пренесем читаоцу макар делић тог надахнућа које сам осетио не само када сам писао књигу него када сам упознавао са догматским богословљем преко дела Светих отаца. Надам да ће због тога не само у Русији, него и у Србији наћи свој круг читалаца.

Хоћу да свима вама пожелим Божју помоћ у вашим напорима и вашој служби. Нека Господ чува Србију, српски народ и Српску Православну Цркву! И знајте да су Русија и Руска Црква са вама!

Гости на представљању књиге

Представљању књиге присуствовали су Преосвећена господа Епископи: зворничко-тузлански Фотије, крушевачки Давид, ремезијански Стефан и мохачки Исихије, архимандрит Јован (Радосављевић), београдски архијерејски намесници, свештеномонаштво Архиепископије београдско-карловачке и

других епархија, старешина руске Светоторојичине цркве на Ташмајдану протојерej Виталиј Тарасјев; помоћник директора Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама др Марко Николић, представници Амбасаде Руске Федерације, декан Православног богословског факутлета Универзитета у Београду др Зоран Ранковић, професори и студенти тог Факултета, главни и одговорни уредник Информативне службе Српске Православне Цркве протођакон Радомир Ракић, верни народ, личности из јавног и културног живота, представници медија. За представљање књиге У шта верују православни хришћани Митрополита волоколамског Илариона владало је велико интересовање, тако да је крипта заветног храма српског народа била испуњена до последњег места.

Модератор програма била је драмска уметница Јасминка Стојиљковић, док је духовне композиције извео Хор Светог Саве под диригентском управом др Катарине Станковић. Публика је, између осталог, уживала у музичком

Илларион.

spc.rs